For Freedom and Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

National and International Circulation

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

NO. 9 — CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY MORNING, JAUNARY 14, 1959 — ŠTEV. LVIII.—VOL. LVIII.

Prebivalstvo Francije začelo spet naraščati

Francija je v času med obema velikima vojnama mogla chraniti število svojega prebivalstva samo s stalnim vseljevanjem, v zadnjih letih pa ima zopet močan naraven prirastek.

PARIZ, Fr. — Državni inštitut za statistiko je objavil, da je imela Francija 1. januarja 1959 44,780,000 prebivalcev ali 460,000 več kot pred enim letom in več kot kdajkoli tekom svojega obstoja. Po istih podatkih je razvidno, da se je naravni prirastek v povojnih letih precej dvignil, v precejšnji meri zaradi manjše umrljivosti otrok, delno pa tudi zaradi daljše življenske dobe ljudi.

Francija je imela pred nekako poldrugim stoletjem nekako enako število prebivalcev kot Nemško cesarstvo in Rusija — okoli 22 milijonov. V Vel. Britaniji je živelo tedaj okoli 8 milijonov ljudi. Danes jih živi v Rusiji preko 200 milijonov, Nemcev je kljub vsem vojnim izgubam čez 70 milijonov (brez avstrijskih), Angležev pa je doma nekako toliko kot Francozov.

Te številke tudi lepo povedo, zakaj je moč Francije od Napoleona Velikega sem tako padla! Francijo more dvigniti do nove moči samo moralni preporod z vrnitvijo k naravnemu življenju. Na tem področju bo moral delati De Gaulle, če hoče svoji domovini vrniti nekdanjo slavo in moč. Ureditev gospodarstva in politična ustalitev sta le del njegove naloge.

Vzhodna Nemčija išče zastonj prijatelje na Bližnjem vzhodu

BONN, Nem. — V Bonnu spremljajo s primerno škodoželjnostjo diplomatsko potovanje ministrskega predsednika Vzhodne Nemčije Grotewohla po arabskem svetu. Tovariš Grotewohl se je najpreje ustavil v Kairu, da obišče Naserja. Bil je zelo prijazno sprejet, toda opravil ni ničesar. Bonnska vlada je nameč zagrozila Egiptu, da bo pretrgala vse diplomatske zveze, ako bi Naser uradno priznal komunistično Vzhodno Nemčijo. V Kairu so se hitro spomnili, kako hodi Jugoslaviji narobe, ker je priznala komunisitčno nemško vlado, in so zato Grotewohla potolažili z obljubami.

Podobno razočaranje je čakalo tovariša Grotewohla v Bagdadu. Tudi iraška vlada se noče zameriti Bonnu in je radi tega odbila predlog, da prizna komunistično vlado v Vzhodni Nemčiji. Grotewohl se pa ne da oplašiti, nadaljeval bo svojo pot, akoravno ve, da ne bo žel uspehov. Končno je potovanje samo po sebi prijetna stvar, tudi ako ni uspehov. Glavno je, da nekdo tretji plača stroške.

—Železniški vozovi za prevoz tekočin merijo od 4,000 do 16,000 galonov.

Vremenski prerok pravi:

Naraščajoča oblačnost n topleje. Najvišja temperatura 40, najnižja 36.

Novi grobovi

Frank Turk

Frank Turk, o katerega smrti smo poročali včeraj, je bil rojen v Clevelandu in je bil star 58 let. Bil je sin pok. Franka Turka, doma iz Loža, in pok. Johane, roj. Arko, doma iz Sodražice. Pokojni je bil soprog Lole, roj. Soderberg, oče Richarda in brat Johna, Marie Bortnik, Agnes Bozic, Josepha, Jean, Williama in Edwarda. Po poklicu je bil električar in je dolgo let živel na Bayliss Ave. V Madison se je preselil pred 11 leti, ko ga je zadela kap, od katere se ni nikdar več popolnoma opomogel. Bil je član Eagles, Forest City Aerie No. 2235. Pogreb bo v petek zj. ob 9:45 iz Grdinovega pogreb. zavoda na E. 62 St. v cerkev sv. Vida ob 10:30, nato pa na Kalvarijo.

Mary Perkovic

V nedeljo popoldne je preminula Mrs. Mary Perkovic z Route 3, Brunswick, Ohio, stara 78 let, doma iz Šent Vida v Sloveniji. Zapustila je moža Josepha in sina Stanleya J. Young v Clevelandu, dva vnuka in dva pravnuka. Pogreb bo danes ob 1:30 pop. iz Searles & Bassett pogreb. zavoda na Norht Royalton pokopališče.

Ann Zivoder

V ponedeljek zvečer je umrla Ann Zivoder, rojena Mohar z 1068 E. 67 St. Stara je bila 42 let in rojena v Clevelandu. Bila je članica Oltarnega društva pri sv. Vidu in Podružnice št. 25 SŽZ. Tukaj zapušča moža Alberta, mater Anno Longar, sestre Olgo Radloff in Josephine Svigel, kakor tudi več drugih sorodnikov. Pogreb bo v petek zjutraj ob devetih iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida ob 9:30, nato na pokopališče Kalvarija.

Nova "Independence"

NEW YORK, N. Y. — Koncem tedna je prevzela vojna mornarica novo vojno ladjo "Independence." To je velikanska letalonosilka s 60,000 reg. tonami in s krovom, na katerem bo okoli 100 jet letal hitrejših od zvoka.

Prva "Independence" naše vojne mornarice je bila mala lesena barka z 10 železnimi topovi vključena v vojno mornarico l. 1776. Sedanja je 5. vojna ladja naše mornarice tega imena.

Tito bi rad izdeloval angleška jet-letala

Jugoslavija bi rada dobila dovoljenje za gradnjo angleskega lovskega leta'a "Folland Gnat."

BEOGRAD, FLRJ. — Beograjska vlada se že več let trudi, da bi dobila dovoljenje za izdelavo jet letal po tujih načrtih. Najprej je poskusila v Združenih državah. Rada bi bila izdelovala Saberjet 86, toda Washington je prošnjo zavrnil. Sedaj se pogaja z Veliko Britanijo za izdelavo lahkih enostavnih Gnat jet lovcev z nekako brzino zvoka in veliko okretnostjo. Gnat ima samo en motor in stane njegova gradnja komaj eno tretjino tega, kar stane povprečno letalo te vrste.

Letalo je bilo prvotno ponudeno NATO, ki ga je pa odklonil. Kasneje je podjetje, ki je letalo izdelalo in preskusilo, dovolilo Indiji in Finski, da gradita ta letala po njegovih načrtih. Tema bi se sedaj rada pridružila še Jugoslavija, ki ima še iz časov pred drugo svetovno vojno lastno, čeprav malo letalsko industrijo.

Jugoslavija je dobila večino svojih vojnih letal, v kolikor so ta kaj prida, iz Združenih držav v okviru vojne pomoči do l. 1957, ko je Tito sam to pomoč odpovedal.

Porast zločinstva med mladostniki predmestij

CLEVELAND, O. — Trimesečno potepanje komaj 15 let starega dekliča iz Euclida z raznimi moškimi, potem ko je pobegnilo od doma, je opozorilo javnost na porast prestopkov in tudi pravih zločinov med mladostniki v predmestjih. Ti so l. 1957 porasli za 15%, lani pa kar že za 20%, med tem ko se v mestu samem drže nekako na isti višini kljub stalnemu dotoku prebivalstva iz južnih predelov dežele.

Po besedah mladinskega sodnika Woldmana ti mladostniki ne trpe "fizične in gospodarske stiske, ampak čustveno in duhovno revščino ". . . Starši jim dajo vsega razen reda in vodstva. . ."

"Going steady," avtomobili pri 16 letih, pitje alkoholnih pijač na sestankih, neprimerne knjige, časopisi in filmi spravljajo te mlade ljudi s prave poti, če jih starši ne znajo ali pa ne marajo voditi odločno in trdno. Ko spoznajo, kam so njihovi "ljubčki" zašli, je navadno že prepozno za rešitev.

NAJNOVEJŠE VESTI

WASHINGTON, D. C. — Sen. John F. Kennedy se je zavzel za spremembo Taft- Hartleyevega zakona tekom sedanjega Kongresa. Izgledi na uspeh so boljši, kot so bili kdajkoli.

BRUXELLES, Belg. —Belgijska vlada je objavila včeraj dolgo pričakovani načrt za bodočo ureditev svoje kolonije Kongo v Afriki. Novi načrt predvideva postopno neodvisnost Konga z ohranitvijo tesnih vezi z Belgijo.

WASHINGTON, D. C. — Obramno tajništvo je predložilo Kongresu v odobritev podaljšanje vojne obveznosti vsaj za 4 leta, če hočemo ohraniti sedanje število naših oboroženih sil.

HAVANA, Kuba. — Vlada je včeraj ukazala ustavitev vseh smrtnih obsodb in uvedbo rednega sodnega postopanja pred javnostjo. Fidel Castro je zagovarjal dosedanje množične umrtitve s potrebo "po očiščenju kubanskega naroda.

WASHINGTON, D. C. — Število brezposelnih je v zadnjem mesecu poraslo znova na preko 4,100,000. Po uradnih podatkih delavskega in trgovinskega tajništva se je število zaposlenih od novembra do decembra zmanjšalo za 680,000 — na 63,973,000.

MADRID, Šp. — Španija in Združene države sta podpisali dogovor, pa katerem bo "krpila" Španija v Ameriki za 96 mil. dol. odvišne hrane.

WASHINGTON, D. C. — Državni tajnik Dulles je zavrnil sovjetski predlog za sklenitev mirovne pogodbe z Nemčijo kot "neumen" in ga zavrnil.

V južnem Vietnamu odpravili mnogoženstvo

SAIGON, Vietnam. — Vietnamski parlament je sklenil poseben zakon o "družinskih pravicah." V zakonu je tudi vključena prepoved mnogoženstva. Za zakon se je dolgo borila svakinja sedanjega predsednika Ngo Dinha Diema, ki je tudi sestavila besedilo.

Pravijo, da je zakon zelo napreden, boljši kot v marsikateri evropski državi.

HUDA TEKMA ZA PRODOR V VESOLJE JE ŠE ODPRTA!

Amerika in Sovjetija tekmujeta, kdo bo preje prodrl v vesolje, kdo bo preje poslal tja človeka in ga vrnil srečno na Zemljo. Trenutno imajo Sovjeti boljše izglede na zmago, čeprav se ta dežela še ni podala. Nobena nima posebne prednosti in tekma je na splošno še vedno odprta.

WASHINGTON, D. C. — Sovjetska raketa "Lunik," ki je Luno zgrešila, pa postala planetoid Zemlje, je sprožila znovo ostro debato o tem, kdo trenutno vodi v tekmi za človekov prodor v vesolje. Strokovnjaki, ki imajo dostop do vseh tajnih virov, trdijo, da bodo Sovjeti Ameriko vsaj v prvi dobi prehiteli. Napovedujejo, da bo Kremelj že v najbližji bodočnosti objavil svoje prve poskuse. Sovjeti naj bi najprej poslali človeškega potnika nekaj sto milj vertikalno v vesolje, pa ga nato vrnili zdravega na Zemljo, šele v drugem razdobju naj bi poslali človeškega potnika na pot okoli Zemlje v umetni luni. Ameriška armada je tak poskus predložila že pred enim letom, pa bila zavrnjena. Sedaj je NASA objavila, da bo v doglednem času poslala človeškega potnika na potovanje okoli Zemlje v posebnem vozilu, ki ga je te dni naročila pri McDonnell Aircraft Corp. v St. Louis, Mo. Potovanje naj bi trajalo samo kakih 24 ur in bilo v višini 100 do 150 milj od zemeljske površine. Torej dejansko še skoraj na robu atmosfere.

Kdaj bo prva raketa gotova in kdaj bo prvi poskus izveden T. Keith Glenan, direktor Narodne aeronautične in vesoljske administracije (NASA) ni povedal. Nekateri trdijo, da se bo to zgodilo tekom dveh let. "Vozilo" samo bo stalo kakih 15 milijonov. Na pot ga bodo verjetno poslali z medcelinsko raketo Atlas, če ne bodo v tem času izdelali kaj popolnejšega.

Prvi poskusi v Sovjetiji in Ameriki bodo potekali verjetno precej podobno in po istem vrstnem redu, vertikalni polet in vrnitev na Zemljo, potovanje v umetnem satelitu in povratek na Zemljo, potovanje na Luno, potovanje na druge planete — na Venero in Mars.. Obe deželi sta zbrali že skoro zadostne podatke in sta sposobni izdelati vozilo, v katerem bi človek lahko Zemljo zapustil in prodrl v vesolje. Da taka pot ne bo "čisto" varna, je več kot verjetno.

Amerika pred Sovjetijo v vodljivih izstrelkih?

WASHINGTON, D. C. — Podpredsednik Richard Nixon, ki je član Narodnega varnostnega sveta, je dejal, da so Združene države v medcelinskih raketah pred Sovjetsko zvezo. Senator Symington je trdil preje, da so nas Sovjeti v tem pogledu prehiteli in da bo nekaj časa obstojala "nevarna vrzel" v pogledu tega orožja med obema svetovnima silama.

Nixon je dejal, da ga "vrzel" nič ne vznemirja. Ko ga je Symington pozval, naj navede vojaške in civilne strokovnjake, ki bodo podprli njegove trditve, je Nixon namignil, da se s senatorjem ne razumeta dobro. Nixon je govoril na splošno, med tem ko je senator hotel vedeti število uporabnih medcelinskih raket, ki jih ima ena in druga dežela na razpolago.

Število medcelinskih raket povečano

WASHINGTON, D. C. — že precej časa grade velika oporišča za medcelinske rakete v raznih delih naše dežele. Prvotno je bilo določeno, da bo na njih varovalo našo deželo z grožnjo uničenja sovražnika 13 eskadronov vojaštva oboroženega s temi raketami. Vsak eskadron naj bi imel kakih deset raket. Sedaj so se odločili to število povečati na 20, na torej skupno kakih 200 medcelinskih raket.

Za enkrat bodo omenjeni eskadroni opremljeni z medcelinskimi raketama "Atlas" in "Titan" kasneje pa z "Minutman." "Atlas" je dejansko že v uporabi vojaštva, "Titan" bo nemara še tekom letošnjega leta, med tem ko bo na popolnejšega "Minutmana" treba počakati še nekaj let.

V zadnjem času so izboljšali polnjenje Atlasa z gorivom in s tem skrajšali priprave za njegovo izstrelitev od več ur na komaj nekaj minut. Ta izpopolnitev je bistvene važnosti, ker pri modernem orožju lahko odloči že skoro vsaka sekunda med življenjem in smrtjo. Novi modernejši izstrelki "Minutman," ki bodo uporabljali trdno gorivo, bodo pripravljeni na izstrel v trenutku.

"Čistke" na Kubi

HAVANA, Kuba. — Nagli sod je obsodil na smrt na desetine pristašev bivšega predsednika Batiste. Samo v ponedeljek so jih v bližini Santiago postrelili 75. V ječah imajo zaprtih še okoli 3,000, ki pridejo baje vsi še pred sodišče zaradi svoje podpore bivšemu diktatorju. Dosti so jih revolucionarji pobili prve dni po zlomu stare vlade brez vsakega sodnega postopka.

Med tem je večina držav že priznala novo kubansko vlado predsednika Urrutie. Med temi sta tudi Sovjetija in Jugoslavija.

Iz Clevelanda in okolice

Iz bolnišnice—
Mrs. Agnes Trebets; 1008 E. 71 St., se vrne danes iz Woman's bolnišnice. Obiski na domu so dobrodošli!

V bolnišnico—
Mrs. Mary Batick s 684 E. 160 St. je morala v Euclid Glenville bolnišnico.

Seja—
Nocoj ob običajnem času bo seja Društva Marija Fatimska št. 255 KSKJ. Po seji praznovanje 7-letnice obstoja z zabavo in prigrizkom.

V bolnišnico—
Joseph J. Preskar, tajnik kluba društev AJC na Recher Ave. se je podal v Woman's bolnišnico na E. 101 St. in Chester Ave. Obiski so dovoljeni! Želimo mu skorajšnjega okrevanja.

Rokoborba—
Jutri zvečer ob 8:30 bo v Areni zopet nastop rokoborcev. Pomerili se bodo "Georgeous" George, Nick the Bruiser in brata Gallagher poleg še več drugih.

Vse pri starem—
Društvo sv. Vida št. 25 KSKJ ima za l. 1959 ves stari odbor. Društvo zboruje vsak 1. torek v mesecu v sobi št. 4 šole sv. Vida.

Novi odbori—
Podružnica št. 32 SŽZ ima za l. 1959 sledeči odbor: predsed. Terezija Potokar, podpredsed. Mary Drobnich, taj. Teresa Popovic, zapis. Frances Perme, blag. Barbara Baron, nadzor.: Anna Chinchac in Ann Cooke, duh. vod. Rev. A. Bombach. Seje so vsak 1. torek v mesecu ob osmih zv. v dvorani pri Sv. Kristini.

Kljub Liubljana ima za l. 1959 sledeči odbor: predsed. Frank Segulin, podpredsed. Johan Barkovič, taj. Štefi Koncilja, 15611 Saranac Rd., GL 1-1876, blag. Louis Godec, zapis. Frances Globokar, nadzor.: Frances Cesen, Anna Nagode, Mary Stražišar, kuharica Frances Gorjanc, stric Geo. Nagode, teta Louise Starman, maršal pevovodja Frank Rupert, vratar Frank Peček, zastop. za klub društev AJC Frank Segulin, Mary Segulin, Louis Godec, za del. sejo Frank Segulin, Mary Japel, Anton Bokal. Seje so vsak zadnji torek v mesecu v AJC na Recher Ave.

Seja—
Društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ ima jutri zv. ob 7:30 prvo letno sejo v navadnih prostorih. Priseženi bodo uradniki, nato bo prost prigrizek.

Molitev—
Člani Društva Najsv. Imena fare sv. Vida so vabljeni nocoj ob 7:30 v Zakrajškov pogreb. zavod k molitvi za pok. Mrs. Ann Zivoder, ženo člana društva.

Vaja—
Slovenski oder ima nocoj ob 7.30 vajo za igro Veriga v Baragovem domu. 1. in 3. dejanje.

Nemci bodo sami izdelovali bombnike na reakciiski pogon

BONN, Nem. — Nemški minister za narodno obrambo Franz Josef Strauss je povedal, da je njegovo ministrstvo sklenilo posebno pogodbo z ameriško družbo Lockheed Aircraft Co., da bo Nemčija lahko sama izdelovala znane bombnike F-104-F po načrtih, ki jih bo dobila od družbe. Pogodba je izzvala precej viharja tako v Ameriki kot v nemških pacifističnih krogih, zato še ni jasno, kdaj in kako jo bodo začeli izvrševati.

Liberalni senatorji doživeli v senatu velik poraz

WASHINGTON, D. C. — Liberalni senatorji obeh strank so že cela leta težko prenašali neomejeno pravico do obstrukcije (filibuster), ki so jo južni demokratski konservativci zmeraj izrabljali in zlorabljali, kadarkoli je bilo treba zavarovati politične pravice črncev v naših južnih državah. To se je jasno videlo tekom debate o civilnih pravicah tekom lanske spomladi.

Boj za omejitev pravice do obstrukcije je zaradi tega igral svojo vlogo tudi pri zadnjih volitvah. Kar je bilo neopredeljenih volivcev liberalnega prepričanja, so volili kandidate, ki so bili za omejitev pravice do obstrukcije. To se je čutilo posebno v severnih državah.

Liberalni senatorji so zato takoj po volitvah napovedali, da bodo v senatu stavili predlog, naj se pravica do obstrukcije omeji. Vodilni so bili v tem pogledu liberalni demokratski senatorji, Douglas, Humphrey, Clark in dr. Imeli so dosti prijateljev tudi med republikanci, vsaj tako so si domišljevali. Proti njihovim načrtom so ostro nastopili južni konservativni demokratski senatorji, ki jih je pa samo okoli 20. So torej manjšina, ki ne more računati na zmago. Tako bi tudi bilo, ako konservativcem ne bi pomagal senator Lyndon Johnson.

Johnson je voditelj demokratskih senatorjev, ki imajo večino v Kongresu. Sam je s srcem pri konservativcih, toda pamet mu pravi, da se z liberalci ne sme sporeči. Odločil se je, da podpre južne konservativce, in je napravil svoj načrt takrat, ko so liberalni senatorji samo še govorili o taktiki.

Njegov načrt ni imel ničesar originalnega, toda bil je učinkovit. Najpreje je pomagal posameznim demokratskim kandidatom pri volitvah in jih tako vsaj moralno obvezal za sebe. Tudi v politiki se usluga mora plačati z uslugo. Dalje deli Johnson kot voditelj demokratov mesta v raznih odborih, noben senator se mu noče zameriti. Končno ima kot voditelj demokratov še gotove prednosti v senatnih debatah in pri stavljanju predlogov. Vse to mu je pomagalo, da je najprvo izigral predlog liberalnih senatorjev, ki ga je stavil senator Anderson, potem pa stavil svojega in ga obdal s sijajem "nevtralnosti".

Ta predlog, ki je zanj končno glasovala 70 od 98 senatorjev, obstoji v tem, da mora za konec debate glasovati dvetretjinske večina vseh navzočih senatorjev. Konkretno povedano, južnim konservativnim demokratom je treba imeti najmanj 17 in največ 34 glasov, pa lahko zavlečejo vsako debato v nedogled. Toliko glasov pa lahko spravijo skupaj, saj je njih samih okoli 20, kar bi še manjkalo, bi brez težave nabrali med konservativnimi prijatelji obe strank.

Razume se, da so voditelji liberalnih senatorjev ne samo razočarani nad "odpadniki" v svojih vrstah, ki so jim preje obljubljali, da bodo glasovali z njimi, ampak, da si bodo dobro zapomnili tudi senatorja Johnsona. Ako bi Johnson res hotel kandidirati za predsednika v l. 1960, mu bodo na demokratski konvenciji postregli s presenečenji. Johnson je zmagal, toda zmago bo drago plačal.

Cela zadeva ne bi bila vredna tako obširnega pisanja, ako ne bi bila z njo tesno povezana usoda naše zakonodaje o civilnih pravicah. Predsednik Eisenhower jo je že napovedal v svoji prvi poslanici. Njegovi predlogi bodo gotovo naleteli na odpor pri južnih demokratskih senatorjih in bodo s tem pokopani, kajti Johnson je za dogleden čas omogočil konservativnim južnjakom, da z grožnjo z obstrukcijo ubijejo vsak zakonski predlog, ki jim ni všeč. V tem pogledu Johnson ni napravil naši deželi prav nobene usluge; preveč daleč je šel v podpiranju diktature manjšine nad večino.

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME
6117 St. Clair Ave. — HEnderson 1-0628 — Cleveland 3, Ohio
National and International Circulation
Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week in July
Publisher: Victor J. Knaus; Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:
Za Zedinjene države:
$12.00 na leto; $7.00 za pol leta; $4.00 za 3 mesece
Za Kanado in dežele izven Zed. držav:
$14.00 na leto; $8.00 za pol leta; $4.50 za 3 mesece
Petkova izdaja $3.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:
United States:
$12.00 per year; $7.00 for 6 months; $4.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
$14.00 per year; $8.00 for 6 months; $4.50 for 3 months
Friday edition $3.00 for one year

Entered as second class matter January 6th, 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act of March 3rd, 1879.

83 No. 9 Wed., Jan. 14, 1959

Begunci v l. 1958

Po poročilu Visokega ZN komisarja za begunce je bilo začetkom l. 1958 samo v Evropi še okoli 200,000 beguncev, ki so bežali pred komunističnim terorjem. Samo okoli 22,000 se jih je moglo naseliti v novih stalnih bivališčih. Kar jih je ostalo, živijo samo deloma po taboriščih, cenijo, da je takih 58,000. Vsi ostali živijo zunaj taborišč; nekateri imajo kolikor toliko trajno zaposlitev, mnogo jih je tudi brez dela in so navezani na podpore raznih dobrodelnih organizacij, ki dobivajo tu pa tam tudi kake prispevke od svojih vlad. Žalostno je pri tem, da je 11,000 beguncev takih, ki niso deležni nobene redne podpore, dasiravno so nesposobni za delo radi bolezni, starosti, bolehnosti, invalidnosti itd.

Največ beguncev se drži v mali Avstriji, tam jih je okoli 58,000; v Franciji jih je 36,000, v Nemčiji 60,000, v Grčiji 10,000, v Italiji 11,00, okoli 1,000 pa v Turčiji. Ostanek je razkropljen po ostalih zapadno-evropejskih državah.

Komisar ZN upa, da bo do konca l. 1960 spravil iz taborišč vse tiste begunce, ki bivajo v njih že nad 10 let! Na ta način bo lahko likvidiral precej begunskih taborišč. Ali se mu bo to posrečilo, je odvisno od tega, ali bo dobil od posameznih držav dosti prispevkov. Najbolj tragična je usoda kakih 10,000 malih otrok, ki se potikajo po taboriščih. Nihče ne ve, kdo naj se briga za njihovo vzgojo, nihče ne skrbi za to, da bi jih pripravljal za kak poklic.

Njim podobni reveži so onemogli, pohabljenci, ostareli in bolniki, toda njih se spomnijo pogosto zapadno-evropske dobrodelne organizacije in vplivajo na svoje vlade, da jih spravijo v kolikor toliko znosna zavetišča, sirotišča in podobne zavode, kjer so preskrbljeni do smrti. Mnoge zapadno-evropske države gredo beguncem na roko tudi v tem oziru, da jim dajo priložnost za iskanje dela, dalje vse dobrote socijalnega zavarovanja in olajšave pri potovanjih iz države v državo.

Da se da begunski problem hitro rešiti, ako je dobra volja, to se je pokazalo pri madžarskih beguncih, ki so prebežali v svobodo jeseni 1956. Bilo jih je več kot 180,000, ki so zbežali v Avstrijo, 20,000 jih je šlo v Jugoslavijo. Od okroglo 200,000 madžarskih beguncev se je nanovo naselilo 90%, to je 180,000, med njimi vsi tisti, ki so prebežali v Jugoslavijo. Nima novega stalnega bivališča samo še okoli 20,000 Madžarjev, ostoja pa načrt, da bodo vsi dobili stalno zaposlitev že tekom 1959.

Amerika je zelo aktivno sodelovala pri reševanju begunskega problema. Prvi odlok o imigraciji beguncev izvira že l. 1945. L. 1948 pa je Truman podpisal znani DP zakon, ki je omogočil tudi premnogim slovenskim beguncem vselitev v Ameriko. Drugi begunski zakon je bil objavljen l. 1952, tretji l. 1957. Leta 1958 so z zakonom regulirali neurejeno pravno stanje madžarskih beguncev, ki jim je Eisenhower dovolil vselitev kar samo "na besedo." Kake dobre posledice so imeli za begunce vsi ti zakoni, se vidi po sledečih številkah: v l. 1946-1957 se je vselilo v Ameriko okroglo 2,600,000 ljudi, od njih je bilo samo beguncev nad 713,000. Administracija je izdala zanje okoli $926,000,000, bodisi v obliki plačila prevoznih stroškov do Amerike, bodisi v obliki prispevkov za vzdrževanje v taboriščih, na primer preko IRO organizacije. Poleg teg je znla USEP program, zasnovan po Trumanu, pomagal finančno kakim 300,000 beguncem, 90,000 pa omogočil preselitev.

Naša država je bila torej vodilna pri reševanju begunskega problema, ki pa še dolgo ni rešen. Izza železne zavese prihaja še zmeraj precej beguncev, dasi ravno ne toliko kot v l. 1945-1950, posebno iz Jugoslavije. Res je, ti begunci niso po večini čisti politični begunci, toda samo revščina jih pa tudi ni prisilila na pobeg. Vprašanje beguncev je torej še zmeraj odprta rana, čeprav je vsaj deloma zaceljena. Prej ali slej se bo morala z njim ponovno baviti tudi naša administracija.

Vprašanje evropskih beguncev se počasi pomika svoji končni rešitvi. Veliko slabše stoji zadeva beguncev po drugih kontinentih, ki jih je še na milijone. To so arabski begunci, ki so bežali iz Izraela, pred 10 leti in še danes niso nikjer stalno naseljeni. So dinamit, ki lahko vsak trenutek vžge novo vojno v arabskem svetu. Zanje se briga poseben organ ZN, toda more trošiti letno na vsakega begunca reci in piši samo po $10.00!

Svoje vrste begunce imata dalje Indija in Pakistan, so žrtve delitve Indije na obe državi. Jih je na milijone, toda imajo vsaj to srečo, da se nahajajo v begunstvu med svojimi sorojaki.

Enaka usoda je zadela vzhodne Nemce, ki bežijo pred komunističnim vzhodno-nemškim režimom. Zaenkrat so našli streho in delo v Zapadni Nemčiji, toda srce jih vleče nazaj v njihovo ožjo domovino.

Pozabiti ne smemo dalje beguncev iz severne Koreje in severnega Vietnama, ki so bežali na jug svoje domovine. Jih je tudi na milijone. V največji revščini živijo kitajski begunci, ki so v Hongkongu, jih je par milijonov, nimajo ne strehe nad seboj, ne stalnega zaslužka. Nekoliko boljše se godi kitajskim beguncem na otoku Formozi, tam skrbi zanje Čankajškova vlada, denar pa daje naša administracija.

Begunskega gorja je torej po vsem svetu še zmeraj celo morje. Žalostno je, da svobodni svet nanj kar pozabi, izjemo delajo samo dobrodelne organizacije, posebno ameriške, ki skušajo olajšati usodo teh nesrečnežev, kolikor imajo srdestev.

Da bi vzbudili znova zanimaje za begunsko gorje, nameravajo proglasiti v kratkem "begunsko leto" pod okriljem ZN. Komunisti se naravno upirajo tej nameri. Želimo ji pa vkljub temu uspeha, kajti nas vseh dolžnost je, da beguncem pomagamo, vsak po svojih močeh in na svoj način. Mnogo je med nami takih, ki poznajo begunsko gorje iz lastne skušnje, za druge pa ni nikjer zapisano, da bi ga ne okusili pred svojo smrtjo. Svet se hitro vrti, nihče ne ve, kaj ga še čaka.

Lasallski glasovi in odmevi

(Piše Matevž iz "Sunny Spot City-a")

La Salle, Ill. — Zima je. Pa to itak vsi veste, ki hodite po tem božjem svetu, kaj naj vam to pripovedujem. O svetem Miklavžu in par dni za tem so nam pošiljali z višav beli prah sneg. Zapisati moram, da so bili z njim kaj darežljivi. Nasuli so ga mnogo več, kakor smo si ga želeli. No, mi meščani ali kakor je nas včasi imenoval pokojni Ličarjev Janez "purgarje" sicer nimamo ravno za dobro mero snega, ki ga je nam dalo vreme, kake posebne zahvale, kakor le to, da smo zadovoljni, da ni bilo kaj hujšega. Farmarji po naši okolici, ki poleti delajo več ur kakor pa po zimi, so pa snega veseli in pravijo: "Bela obilna snežena odeja, bo nam zemljo preongavila in premesila, da bo nam v poletju dobra in da bo nam dobro rodila."

Če bo res tako, potem smo kajpada res dolžni pozdraviti sneženo odejo z najbolj toplo dobro došlico. Naj bo tako, bomo videli če bo prav.

— DOŽIVEL SEM ZOPET PREDPUSTNI ČAS. — Predpustni čas je za nas starejše včasi veliko pomenil. In kako da ne bi ?! To je bil izbran čas, ko je človek človeka "jemal." Saj veste kaj mislim. V predpustnem času so se naši ljudje ženili. Svatbe so bile v tem času na dnevnem redu in kako lepe in pestre so bile. Koliko veselja je bilo! Saj ni mogoče pozabiti.

Bo kakih dva-in-petdeset let, ko sem nekega nedeljskega poletja obiskal mojo sestrično, katera je imela vedno kakih osem do deset "borderjev," ali če hočete "puršov" na stanovanju in hrani. Če je sirota kedaj spala in legala k počitku, to sploh ne vem. Dobil sem jo vedno na nogah in pri delu, pa če sem prišel k njej o polnoči, ali pa ob treh zjutraj. Zvečer je še navadno šivala in gladila fantom srajce in perilo. Ob treh zjutraj pa je že polnila "pelce" z raznimi prigrizki, fantom, ki so bili pri njej na stanovanju in hrani, ter jim pripravljala zajutrek, ki je moral biti gotovo že takoj po 5 uri zjutraj, ko so jeli vstajati in se odpravljati na delo. Če je vjela kedaj kako uro za počitek in kedaj, jaz res ne vem. Je pa živela do njene 79 let starosti. Kake posebnosti je imela v njenem življenju ne vem povedati, trdim pa, da nadelala se je pri težkem delu, če je bila le božja, to pa vem! Dandanes takih vrst gospodinj ni več dosti, to tudi lahko pribijem.

Kako je bilo pri tistem obisku, ki sem ga omenil? Tako-le! Pri moji sestrični je stanoval fant srednje starosti. V kuhinji smo sedeli on in še par drugih. Govorili smo o predpustu, kako se doma v tem času ženijo in tako naprej. Pa se poglasi tisti fant, ki mu je bilo ime Janez. Amerikanci in nekateri drugi med našimi so ga klicali za Johna. Mi drugi smo mu rekli kar podomače Janez. Doma je bil nekje od Krope na Gorenjskem, kjer so kovali preje na Kranjskem najbojše cveke in žeblje. Govoril je bolj trdo "šprano." Posebno besede, ki so vsebovale črko "r," je izgovarjal trdo, kakor bi kakega živega "merjasca" drl. Vse je šlo na "rrrr . . ." No, pa kaj bi se ob to spodtikal. Ljudje pač govorijo kakor morejo in znajo. Naj mi bo odpuščen ta grdi greh obiranja Kroparjev. In kaj je povedal ta Janez? Tole le:

Naprosil me je, naj pišem tja gori v Minnesoto zanj pismo nekemu dekletu, ki je prav tiste dni prišla iz starega kraja, tam iz njegove rojstne okolice, katero je on dobro poznal. Zaupal mi je, da bi se rad oženil z njo, a on, da pisati ne zna, da mu naj bom toliko dober in naj zanj njej napišem pismo. Kaj sem hotel, ustregel sem mu. Šla sva v sobo, v kateri je spal. Tam je našel nekaj nekega papirja in dejal, tu na ta papir napiši, da jaz sem Janez ta in ta, da jo poznam, da se mi dopade, da jo imam rad in da mislim, da jo je Bog prav za me ustvaril. Zato sem jo pripravljen vzeti za ženo in jo rad imeti, če me hoče in mara.

Točno tako po naročilu in po njegovi diktaciji sem napisal, zraven sem se modro držal in Janez je bil mnenja, da boljšega pisma bi ne znal nihče na svetu sestaviti. Dal mi je še kuverto, na katero sem napisal naslov. Povedal sem mu, da naj kupi znamko, jo nalepi na pismo in potem ga naj izroči vestnim poštarjem in ni vzroka, da bi ne prišlo v roke njegovi bodoči nevesti.

Storil je vse tako, kakor sem mu naročil, mi je pozneje povedal. Oddal pismo na pošto. Potem pa je čakal na odgovor, ki ga pa ni bilo nikdar. Čakal in čakal je odgovora, a vse zastonj. Popraševal več tednov pismonošo, če ima kaj zanj, a bilo ni nič. Končno je začel hoditi okrog s žalostno povešeno glavo.

Neke nedelje sva se srečala pred cerkvijo. "No, Janez, kako ti kaj gre," ga obgovorim.

Srepo me je pogledal, kakor da sem nekak neznanec.

"Kako pa, ali si dobil kaj odgovora na pismo, ki sva ga pisala?"

Pomeri me gor in dol s srepim pogledom in reče:

"Fant, slabo si pisal, nobenega odgovora ni! Ti ne znaš dobro pisati!"

Nekaj časa molči, nato pa pristavi:

"Zdaj je že skoro konec predpusta, odgovora ni, ne bo nič!"

Nato sem šel z njim in ostal par ur pri njem. Na njegovo prošnjo sem ji pisal še eno pisemce, kratko sicer in glasilo se je tako-le:

"Pismo si dobila,
pa nič nisi pisala,
da bi on vedel,
kako se ti godi:
si li zdrava,
si li bolna,
al' že v črni zemlji ležiš?"

Pismo se je Janezu dopadlo. Obdaril me je z debelo smodko in par kupic sva popila na to rajntengo. Čez par mesecev pomladi je nastala premogarska stavka. Janez je odpotoval za delom nekam na Zapad in odtedaj naprej, ga nisem nikdar več srečal. V duhu se pa spominjam Janeza večkrat in tisto, kako sem zanj pisal tisto pismo, ki mu ni prineslo zaželjenega uspeha. Kaj hočemo, ni vsakdo rojen pod srečno zvezdo!

* KAJ JE NOVEGA pri nas in okrog nas? Dogodki se dogajajo okrog nas naprej in naprej. Nekateri važni, drugi manj važni, a dogodki so. Zadnji mesec so slavili na bližnjem Granville zlati jubilej tamkajšne katoliške župnije Presv. Srca. Je to mešana župnija, v katero spadajo tudi naši rojaki Slovenci, kolikor jih je tam. Pred leti, ko je obratoval tam premogokop je bilo dosti slovenskih premogarjev v tem kraju. Bili so Dolenjci, Gorenjci, Štajerci. Do predkratkim so imeli tam dve slovenski podporni društvi in če se ne motim eno še obstoji.

Mestece je malo in leži kakih 15 milj južno-zapadno od mesta La Salle. Prvi Slovenci so prišli v ta kraj nekako okrog leta 1905. Rojaka Frank Muren in pa Gregor Blatnik sta bila med prvimi, če ne prav prva. Muren je umrl tu. Blatnik se je pa preselil v Cleveland in mi ni znano ali še živi ali ne.

Mrs. Anna Muren, ki so ji tu v teku let "poajerišili" ima iz "Muren" v "Moran," je pristna Dolenjka, doma iz vasi Vrbuc, fara Doberniče na Dolenjskem. V Ameriko je prišla leta 1905 in se je poročila s pokojnim Francetom Murnom istega leta v Jolietu pri sv. Jožefu. Rodilo se je jima šest otrok, 4 sinovi in dve hčere. Frank Muren je umrl leta 1935.

Mrs. Anna Muren (Moran) pa še živi in je še vedno delavna. Te dni smo jo videli na sliki v tukajšnem dnevniku "DNT" v pogovoru z tamkajšnem župnikom Rev. Wm. Carey, ki jo izprašuje o začetku fare Presv. Srca Jezusovega v Granville. Ona je ena izmed začetnikov te fare in ji je znana vsa zgodovina od početka fare. Mrs. Muren je v svojih osemdesetih, ampak še kar kakor prava dolenjska mladenka zgleda. V ruti na glavi kakor pristna dolenjska Ančka pripoveduje župniku zgodovino fare. Župnik jo z začudenjem gleda in pazno sledi ter zraven občuduje njeno slovensko žilavost, ki je pred 50 leti in več v skromnih razmerah delala za ustanovitev fare. Tudi o njej se lahko povdari: To je je tipična slovenska mati. Take delavske matere so ustvarjale napredek med nami na vseh raznih poljih. Čast ji!

Mrs. Anna Muren, se je pisala kot dekle Kaplan. Pri hiši pa so rekli po domače: "Pri Planinčevih." Tudi njen pokojni soprog Frank Muren je bil iz iste vasi Vrbuc. On je prišel v Ameriko pa že leta 1896 in se je po Ameriki "pečlaril" dokler ni za njim prišla Planinčeva Ančka z Vrbuca, ki sta se v Jolietu srečala in se pogovorila in dogovorila kot prava "Francelj in Ančka" po starih tedaj veljavnih pravilih: "Če me hočeš — te vzamem in te bom ljubil in rad imel!" Tako se je zgodilo, tako je bilo — oj, srečni časi, kaj ne! Pri sv. Jožefu so to potrdili, blagoslovili in ju zvezali do smrti. Ali ni to kar lepa storijca iz pijonirskih časov med Slovenci v Ameriki? In koliko je še takih resničnih zanimivih "storijc," zakaj jih ne opišemo?

Priznajmo, skromni smo, morda ne znamo, ali smo pa malomarni, nekaj je, da ne vidimo po polju življenja iz časov slovenskih pijonirjev po naših naselbinah po Ameriki vse polno pomenljivih raznih uspehov. Naša zgodovina bo enkrat z obžalovanjem ugotavljala, da se nismo dovolj zanimali za naše pijonirje.

Čast našim pijonirjem in pijonirkam! Čitateljem "Ameriške Domovine" pa iskren slovenski pozdrav!

Ples in zabava

Cleveland, O. — Kdorkoli je bil na Kresovih prireditvah dobro ve, da se mu obeta obilo vesele zabave na plesu Kresove plesne skupine v soboto, 17. januarja, ob osmih zvečer v Baragovem domu.

Katerega pete srbe, si jih bo lahko po mili volji brusil ob zvokih Marjan Tonklijevega orkestra. Godci so obljubili, da bodo igrali poskočne polke in valčke in tako ugodili vsem željam.

Za lačne in žejne prijatelje Kresa bodo skrbela dekleta z obilo dobrega prigrizka, žlahtno kapljico pa bodo točili naši izvrstni "bartenderji."

Prijatelji, znanci in člani Kresa, katerim je vesela slovenska družba, godba in zabava posebno pri srcu, so vsi prav vljudno vabljeni.

E. F.

Zaroka

Cleveland, O. — Gdč. Margaret Mary Novak, hči pok. g. Anthony Novaka St. in njegove soproge s 1357 E. 52. St., se je zaročila s g. Frank J. Kraynakom, sinom, g. in ge. Emil Kraynak z 2066 W. 105. St. Poroka je predvidena za september.

Čestitamo!

A. D.

VESTI IZ SLOVENIJE

Smrt uglednega rojaka

V Ljubljani je umrl Anton Rojina, lastnik stavbeno mizarskega podjetja v Kolodvorski ulici. Dosegel je starost 82 let. Bil je v dobi med dvema vojskama ugleden, vodilen član obrtniških, industrijskih in gospodarskih organizacij. Podpiral je obrtniško mladino, zlasti katoliški rokodelski dom v Ljubljani. Bil je zelo prijeten, vedno vesel družabnik, splošno priljubljena in ugledna osebnost. Naj mu Bog da večno veselje!

Cesto "bratstva in edinstva" bodo podaljšali

Avtomobilsko cesto "Bratstva in edinstva" od Ljubljane do Zagreba so končali in jo na "dan republike," 29. novembra, lani odprli. Sedaj so se lotili gradnje podaljšanja te ceste od Beograda na jug ob Moravi in Vardarju proti Skoplju in Djevdjeliji, kjer naj bi se združila z grško avtomobilsko cesto na Solun. Od Ljubljane do Zagreba skozi Dolenjsko je nova avto-cesta baje prav lepo zgrajena in je po njej veselje voziti, posebno ker promet ni posebno živahen.

Ljubljano olepšujejo

Prestolnica Slovenije ni bila zastonj imenovana "bela" Ljubljana. Bila je res čista in snažna, kot je običaj za srednjevropska mesta. Starejši se gotovo še spominjajo ljubljanskih cestnih pometačev, ki so z dolgimi metlami v ranih jutranjih urah, ko je vse še spalo, pometali mestne ceste in ulice. V prvih letih po drugi svetovni vojni je bila Ljubljana precej zanemarjena in umazana, sedaj so se zopet začeli prizadevati, da bi jo "osnažili" in modernizirali. V tem okviru so prenovili znano kavarno "Evropo" na Ajdovščini, nasproti starega "Figovca," ki ga že nekaj let ni več.

Kruh iz močvirja

Sedanja vlada v Ljubljani je izdelala načrt za nadaljne izsuševanje Ljubljanskega barja in za spremenitev sedanjega močvirnega ozemlja v plodna polja in travnike. Prvi del načrta bo izveden do kraja tega leta, v celoti pa ne bo izveden morda še nekaj desetletij. Izsuševanje barja so začeli v času Marije Terezije, ko so izkopali sedanji Gruberjev prekop, nadaljevali so z deli postopno vse od tedaj. Načrte so izdelali že pred vojno, pa jih le postopno izvajali. Sedaj obljubljajo, da bodo delo pospešili, da izboljšajo oskrbo Ljubljane z živežem.

Jugoslavija gradi ladje za Švede

Splitska ladjedelnica je izdelala 10,600 tonsko ladjo "Wasaborg" za švedsko pomorsko družbo. Vanjo je vgrajen motor italijanske tovarne Fiat. Za isto družbo grade še eno podobno ladjo. Ladjedelnice so v Jugoslaviji v zadnjih letih baje lepo napredovale in izdelujejo ladje za razne evropske, še bolj pa za azijske države. Največji ladjedelnici sta na Reki in v Pulju, ki ju je zgradila še Avstrija, pa ju Italija delno modernizirala. Po vojni so ju dobili Jugoslovani.

Novi člani Slovenske akademije znanosti in umetnosti

Na izredni skupščini Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani preteklo jesen so bili med drugimi imenovani tudi sledeči novi člani:

Redni člani v razredu za zgodovinske in družbene vede: dr. Gorazd Kušej, prof. pravne fakultete v Lj. dr. Lado Vavpetič, prof. pravne fakultete v Lj., Boris Ziherl, prof. fil fakult. v Lj., dr. Fran Zwitter, prof. fil. Fakult, v Lj.

Dr. Milan Grošelj je bil imenovan za dopisnega člana v raz. za filološke in literarne vede, dr. Ivan Vidav, prof. univ. v Lj., za dopisnega člana v raz. za matematične, fizikalne in tehnične vede.

Del stare Emone so odkrili

Ko so v Gregorčičevi ulici v Ljubljani začeli kopati temelje za novo šolsko poslopje, so odkrili del središča stare Emone, rimskega mesta na tleh današnje Ljubljane. Med drugim so odkrili rimsko kovačnico in livarno. Nekateri arheologi so predlagali, naj bi izkopano ohranili na ta način, da bi šolo podkletili in ohranili rimske ostanke v tej kleti kot nekak muzej, sliko rimskega mesta in njegovih naprav, saj so odkrili med drugim staro centralno kurjavo, kanalizacijo, stopnišče hiše.

V skladišču Indoplate v Jaršah je gorelo

Kratek stik v tovarni Indoplata v Jaršah pri Domžalah je povzročil ogenj, ki je spremenil skladišče v pravi strupeni pekel. Šele z velikimi napori se je posrečilo ljubljanskim poklicnim gasilcem ogenj zadušiti, pri tem so se štirje gasilci zrušili in so jih morali odnesti iz zastrupljenega ozračja. Škodo so ocenili na 39 milijonov dinarjev.

Otočec ob Krki bodo obnovili

Grad Otočec ob Krki je znan po vsej Sloveniji, če že ne drugače po Tavčarjevem sestavku 'Otok in Struga." Grad leži sredi romantične okolice in ima sam precej romantično lice. Bil je precej zapuščen in v slabem stanju. Sedaj je občinski ljudski odbor Novo mesto, pod katerega spada tudi Otočec, najel posojilo 35 mil. dinarjev, s katerim namerava grad preurediti.

Nov predsednik JAZU

Na mesto umrlega predsednika Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu dr. Andrij Štamparja je bil izvoljen dr. Grga Novak, prof. filozofske fakultete v Zagrebu.

Za deset tisoč dolarjev zavarovana čaša

Zavarovalnica Lloyd iz Los Angelesa je nedavno zavarovala vinsko čašo za nič manj kot 10 tisoč dolarjev. Čaša je iz brušenega stekla in je že 250 let last družine Meyer. Lastnik čaše je sedanji predsednik združenja vinogradnikov v Napi (Kalifornija) Otto Meyer. Čašo so zavarovali, ko so jo posodili za snemanje filma "Zemlja pripada meni".

Naše gore list

SODOBNA POVEST

"Kako vendar to? Nič ni povedal, da bi kam odhajal."

"Saj še sam ni vedel. Ko se je vrnil z najinega lova na ladjico, ga je doma že čakal daljni telefonski poziv."

"Kje pa je zdaj?"

"Domov odhaja. Zdaj bi moral biti že tam. Ko se bosta srečala, vam bo svoje načrte najbrže sam razložil."

Tako se je zgodilo. Komaj je odložila sprejemnik, že je stopil v hišo Skot, veselo žvižgaje.

"Dober dan, Lorna. Vidite, naša ladja je pristala. Nosi se kakor gizdalinka."

"Tudi Alan je tako rekel. Povedal je pa je tudi, da pojdete konec tedna v Boston."

"Da. Pričakoval bi bil vse prej ko to. Poklical me je Čiver, eden vojnih tovarišev. Prišel je iz Nju Jorka z Grantom in Elisom, oba sta bila člana naše letalske skupine, zdaj pa hoče, da pridem k njim še jaz v nek hotel v Bostonu. Izslediti skuša še Puharja, tako da bomo imeli pristno zborovanje. Strašno rad bi fanta spet videl. Ko smo se razhajali, smo si zaobljubili, da se bomo sešli enkrat na leto, pa se še nikoli nismo. Zdaj pa kaže, da se le bomo. Na srečo so me poklicali ob času, ko lahko kam grem, kajti prost sem do ponedeljka, in lahko grem ali pa ne. Upam, da bo Čiver naše dete našel, kajti brez njega bi družba ne bila popolna. Dolgo sploh ni mogel izvedeti, kje se nahaja, končno pa ga je le staknil in govoril z njim po telefonu. Živi na neki farmi v Nju Hempširu, ki je menda daleč proč od vseh prometnih zvez. Čiver pravi, da Puhar vabila ni bil preveč vesel, kakor da ga jezi, ker ga nekdo hoče izbezati iz njegove samote. Seveda pa je tudi mogoče, da se Čiver moti. Če govoriš po telefonu, ne vidiš vsega. Pa naj že je tako ali drugače, paglavec mu ni hotel nič obljubiti, da pride. Ni se mogel odločiti — češ, bom že videl. Meni pa je Čiver zaupal da pojde sam z avtom ponj, če je le mogoče priti do tiste farme. Pravi, da bi ga tudi zvezal, mu zamašil usta ali ga omamil s kloroformom, samo da ga spravi v Boston. Čiver utegne nastopati zelo odločno in nasilno, če si kaj vtepe v glavo. Zato mislim, da je Puhar brez moči nasproti njemu. Komaj že čakam, da bi ga spet videl. Noben izmed nas ni slišal o njem besedice, odkar smo ga morali v Bretoniji pustiti zadaj.

"Če bi jaz v Bostonu, bi Čiverja prosil, naj me vzame s seboj v Nju Hempšir. Strašno rad bi že videl Deteljico. Najbrže sta se vzela, kakor hitro se je Puhar vrnil v Ameriko."

Kar na celem je utihnil in zardel. Potem pa je spet dejal: "Saj veste, včasih se mi zdi, da sem bil za tri četrtine zaljubljen v dekle, pa naj se to sliši še tako smešno. Tega nihče ne razume, če prej ne spozna okolnosti, pa bi se mi verjetno še tedaj režali in me klicali tepca. Gotovo pa še nikoli in v nobeno žensko nisem bil toliko zaljubljen ko vanjo. Seveda se kaki nizkotni stvari ne bi dal premagati, kaj Puhar je moj prijatelj, in bila bi grdobija, če bi se štulil med njega in njegovo ženo. Pa tudi če bi se, bi se najbrže zmenila zame toliko kakor za lanski sneg. Dokler pa sama tega ne izve, tudi ni nobene škode, če jaz sam pri sebi nekoliko romantično razmišljam."

"Nevarna reč, zaljubljati se v osebo, ki je nikoli videli niste," je rekla Lorna. "Če jo boste srečali, boste kar gotovo bridko razočarani."

"Že mogoče. Pa vendar bi tudi to rad tvegal. Do danes so me razočarala še vsa dekleta, kar sem jih srečal. Niso bile to, kar sem pričakoval. No, sicer so bile pa tudi one razočarane nad menoj, bi dejal, zato smo bot. Škoda le, da nikoli nisem srečal prave, in najbrže je tudi nikoli ne bom. Sem že prestar za take reči."

"Prestar! Bežite no. Saj govorite, kakor da ste že očak."

"Sami veste, kako je. Ko postajate starejši, se vam vaš način življenja začenja dozdevati boljši ko način drugih — posebno če imate udobno stanovanje ter lahko prihajate in odhajate, kakor se vam zljubi. Razvadi vas, da niste več za rabo v domačem življenju. Na srečo nam je vojna nekaj navad izbila iz glave. Bili smo pod poveljstvom in morali smo brez vprašanja svojo voljo podrejati volji predstojnikov. In to nam ni škodovalo, kajti Američani smo jako neredni ljudje. Postali smo tako prekleto neodvisni, da mnogi med nami sploh več ne vedo, kaj pomeni beseda — pokorščina. — Moral nas je kdo krepko pograbiti in nas naučiti pokorščine. Zato so mi vojaške vežbe všeč. Kajpada ne mislite, da sem se jih kdaj veselil. Pač pa verujem, da imajo dobre uspehe. Seveda pa mora človek imeti nekaj trdnih načel, da se nanje opira, ali pa bo nujno zbesnel. Sicer pa človek brez načel znori, pa ga postavite kamor že."

"Mislim, da imate prav," je nekam raztreseno pritrdila Lorna. "Vendar pa zabredejo tudi ljudje, ki imajo načela.'"

"Dejal bi, da menite fantka, ki je trdil, da so ga naučili pravega življenja, samo redko se mu ponudi prilika, da bi načela uporabljal.' '

"Nekaj podobnega, da," se je rahlo nasmehnila Lorna.

"Puhar je že bil tak fantek," je kakor sam zase govoril Mendel. "Imel je najboljša načela. Žal pa nikoli ni imel sreče, da bi se jih držal. Kadar sem ga pogledal, mi je večkrat prišla misel, da je narava krivična, ker ga je napravila tako privlačnega. Dala mu je toliko darov, da z njimi ni več znal gospodariti. Za moškega je nesreča, če je tako prekleto privlačen. Vedno mu trda prede."

"Če pa ima ženska podobne darove, ali menite, da je zanjo kaj laglje?"

"Hm, najbrže tudi ne," je priznal Skot. "Vendar pa nehote pričakuješ, da bo ženska ravnala lepše. Kadar te stisne do kraja, menda odloča samo značaj. Moški al iženska — razlika je majhna. Oba sta človeka."

Oba sta molče razmišljala.

(Dalje prihodnjič.)

—o—

— V vodovju Nove škotske je najbolj bogat lov na tune na vsem svetu.

POPRAVLJAMO
FENDERJE IN OGRODJE
SUPERIOR BODY & PAINT CO.
6605 St. Clair Ave.
EN 1-1633

Za zavarovalnino
proti
OGNJU . . . NEVIHTAM
AVTO NEZGODAM
pokličite:
15604 Waterloo Rd.
JOHN ROŽANCE
KE-1-6681

Največja eksplozija vseh časov

Lani je poteklo 75 let, odkar je prišlo leta 1883 do neke katastrofe izredno velikega obsega. O njej hočemo govoriti danes. Bil je to največji dogodek svoje vrste, kar jih pozna zgodovina človeštva, največji tudi v primeri z vsemi današnjimi poskusi z atomskimi bombami, katastrofa, ki jo je začutila vsa zemeljska skorja. Kaj se je zgodilo?

Že davno je bilo znano, da se vleče preko indonezijskega otoka Jave velika razpoka zemeljske skorje. Samo na tem otoku poznajo 29 ognjenikov, med katerimi je več nad 4000 metrov visokih. Več kot pol teh vulkanov so v sorazmerno kratki dobi evropskih naselbin na Javi opazovali, kako bruhajo ogenj in pepel. In ta veriga delujočih ognjenikov se nadaljuje proti zahodu preko Sumatre, proti vzhodu do Eloresa in Timorja. Pravokotno na to črto podzemskega delovanja poteka od severa proti jugu druga globoka razpoka, vzdolž katere se prav tako pojavljajo podzemske sile. Obe črti se križata sredi plitvega Sundskega preliva v eni točki: na ognjeniškem otoku Krakatauu.

V tej točki se je 26. avgusta 1883 dogodilo sledeče. Izbruh ognjenika je spremljalo mogočno vretje lave. Ker je ležal otok Krakatau zelo nizko nad morsko gladino, je njegova žrela preplavilo morje. Lava se je na površju ohladila in strdila, znotraj je pa še nadalje žarela. Na ogromnem ognjeniškem dimniku se je napravil nekak zamašek in zato je ognjenik naslednjo noč prenehal bruhati. Napetost notranje pare in hlapov je pa medtem stalno naraščala in ko je dosegla višek, je z ogromno silo pognala zamašek v zrak. Bilo je 2 minuti čez 10. uro dopoldne 27. avgusta.

Skozi Sundski preliv pa je že drvela silna vodna stena. V Meraku, 50 kilometrov stran od Krakataua, je bila visoka nad 45 metrov, višja kot največje stavbe tamkajšnjih mest. Porušila je obalo do 30 metrov visoko in utonilo je 36,380 ljudi. Vsa mesta na sosednjih obalah, globoko doli do Severne Avstralije, so bila porušena. Ogromni vodni val je odplavil svetilnike, več tednov ni mogla pluti po Sundskem prelivu, nobena ladja, že zaradi tega ne, ker se ni mogla orientirati.

V 250 kilometrov oddaljeni Bataviji je sredi dopoldneva ugasnilo sonce in prižgati so morali svetilnike. Popokala so vrata in okna, razpokali so zidovi, odpovedale so vse napeljave.

Na Ceylonu, 3000 kilometrov daleč, je začelo v pristaniščih kipeti morje. Valovi so vrgli ladje in čolne na obalo. Pristaniški upravnik je sestavil pretresljivo poročilo. Iz Port Elizabetha v Južni Afriki, torej z druge strani Indijskega oceana, je poročal kapitan velikega poštnega parnika, ki je bil tam zasidran: "Moja ladja, 'Hawarden Castle,' je bila zasidrana v Algoa Bayu. Dne 27. avgusta zjutraj sem naenkrat opazil, da se je sidrna veriga skrajno napela in hitro sem velel spustiti še drugo sidro. Vodomer je štirikrat pokazal porast gladine za 4 čevlje. Česa podobnega nisem doživel še nikdar!" To je bil veliki val plime s Krakataua, ki je segel prav do Evrope in Rokavskega preliva!

Še pred tem pa je pohitel okoli zemlje zvok. V Singapuru ni bilo mogoče govoriti po telefonu. V zalivu Svete Lucije na Borneu so domačini ravnokar ubili nekega misijonarja, pa so na vrat na nos zbežali iz svojih vasi, ker so mislili, da grmi zato, ker se od vseh strani zbirajo belci na maščevanje.

V Acheenu na Sumatri, 1,600 kilometrov daleč, je mislil poveljnik posadke, da se je začel napad na trdnjavo in je alarmiral vso posadko. Na otoku Rodriguezu pred Madagaskarjem so zaslišali votlo grmenje, kot da bi streljale po pomoč potapljajoče se ladje.

Povsod je z neba padal prah. O tem so poročale ladje z vsega Indijskega oceana, od Kerguelov do Adena. Najbolj oddaljeni kraj, kjer je prišlo do nenavadne plohe prahu, je bil 6,000 kilometrov proč. Izračunali so, da se je zdrobilo v prah 18 silnih blokov kamenja, od katerih je bil vsak en kilometer širok, en kilometer dolg in en kilometer visok. Tri četrtine otoka Krakataua so zginile!

Hkrati je zavel s Krakataua kot središča val zračnega pritiska okoli zemlje s hitrostjo 1,200 kilometrov na uro. Tlakomeri so se vzdignili za 63 milimetrov in na srcu bolni ljudje so umirali. Čez 17 ur je ta val visokega zračnega tlaka dosegel nasprotno zemeljsko poluto v mestu Bogota v Južni Ameriki. Val je sedemkrat obkrožil zemeljsko kroglo in šele na to se je pritisk umiril. Magnetne igle vseh observatorijev so začele nenavadno hitro nihati bodisi v odklonu bodisi v naklonu.

Vse to pa ni bilo še nič proti temu, kar je sledilo. Še nikoli niso ljudje na zemlji doživeli niti približno tako silne eksplozije. Saj so videli steber dima 700 kilometrov daleč! Vžgalo se je samo nebo, potemnilo in spreminjalo barve, kot jih še ni videlo človeško oko! In to še dolgo časa po katastrofi.

Iz Berlina je pisal profesor Helmholtz o večernem mraku 28., 29., in 30. oktobra 1883: nenavadno svetlordeče nebo s čudnimi svetlobnimi prameni na jugozahodu. Berlinske ulice so ležale v čudnem jutranjem siju, kot če bi gledali skozi rumeno steklo. Nato se je stemnilo in pojavile so se prve zvezde. Pol ure pozneje pa se je nebo na zahodu spet svetloredče pobarvalo. Ljudje so govorili o velikem požaru, spet drugi o severnem siju.

Ko je prišlo leto dni pozneje do luninega mrka, je Stone, astronom zvezdarne v Oxfordu, majaje z glavo zapisal: "Bil je to najtemnejši mrk, kar sem jih videl. V zasenčenem delu meseca ni bilo videti prav ničesar!"

Vzrok vsem tem pojavom na nebu je bil najdrobnejši ognjeniški prah iz Krakataua, ki ga je veter razpihal v višine do 50 kilometrov. In tam gori je prah obležal mesece, sapa ga je pa raznesla nad vso zemljo. Od Transvaala do Islandije so začudeni ljudje gledali svinčena ploščata sonca, zelene mesece in sredi temnih noči alpsko žarenje najvišjih prašnih plasti.

Minilo je 75 let, odkar se je razpočila gora tam doli pod ekvatorjem. Tedaj so morje in vetrovi divjali okoli zemlje in je eksplozija odmevala širom sveta. Magnetne igle so plesale čuden ples in desettisoči so umrli zaradi zračnega pritiska, ki ga je sprožil ognjenik Krakatau. Celo zvezde so obledele in njih sij je postal zelenkast.

—o—

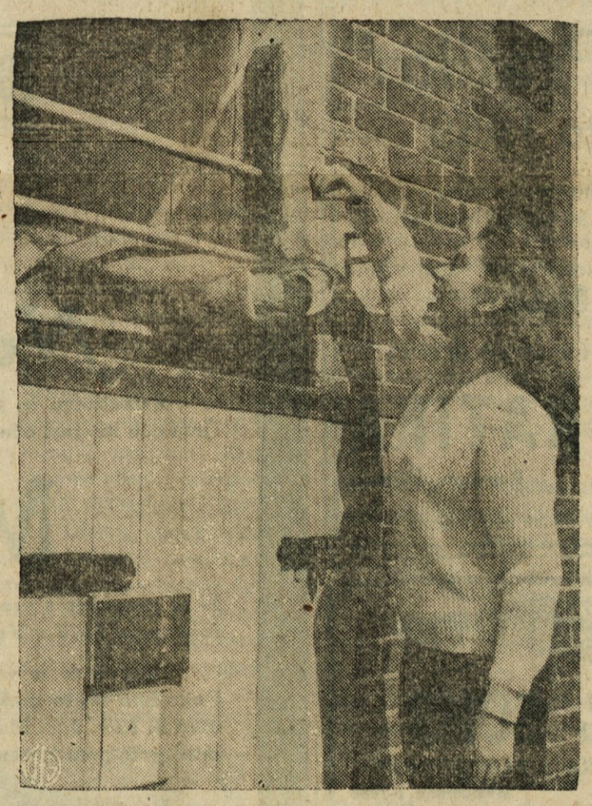

DOM ZA STARE KONJE — Na Angleškem imajo baje edini "Dom za ostarele konje." Na sliki vidimo angleško filmsko igralko Janette Scott, ko daje sladkor "upokojenemu" konju v tem domu v Boreham Woodu.

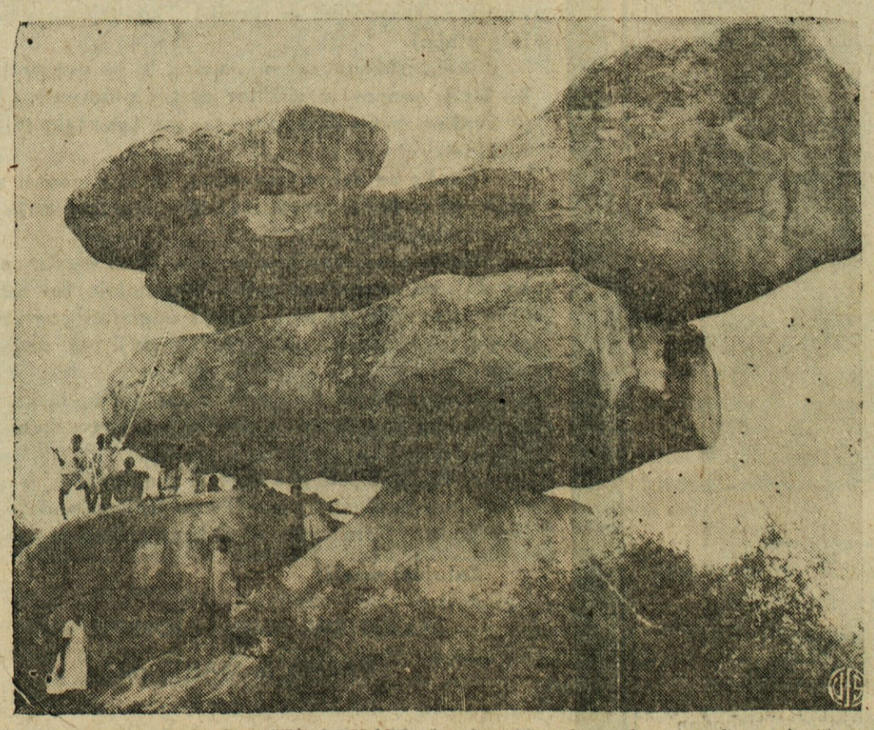

ČUDOVITO RAVNOTEŽJE — Voda in veter sta tekom deset in deset tisočletij razjedla granitne skale pri Salisburyu v Rodeziji v Južni Afriki in ustvarila čudovito ravnotežje, kot ga kaže slika. Na spodnji skali je več primitivnih slik iz nove, pa tudi stare dobe.

Kakšno bo življenje leta 2000

Ob položitvi temeljnega kamna za razkošno palačo v Washingtonu, v kateri bo imela sedež družba "Associated General Contractors of America," je vzidal podpredsednik Richard Nixon listino, ki jo bodo lahko vzeli iz kamna in jo odprli šele leta 2,000.

Listina vsebuje razna prerokovanja strokovnjakov o tem, kakšen bo svet leta 2000. Teh napovedi nikakor ne skrivajo pred sodobniki, vendar naj zanamci po 42-ih letih preskusijo, v koliko so se te misli o bodočnosti uresničile. Poglejmo zdaj, kako si ti znanstveniki predstavljajo bodočnost.

Osebni in tovorni avtomobilski promet se bo v mestih odvijal pod zemljo ali pa po visokih cestah, navadne ceste bodo na razpolago izključno le za pešce. Motorizirani promet bo potekal tudi v dveh nadstropjih, od katerih bo eno za osebno, drugo pa za tovorne avtomobile.

Donebniški videz ameriških mest bo polagoma izginjal, arhitektonski načrti bodo dajali prednost širokim in nizkim stavbam za stanovanja in tovarne, ki bodo obdane od travnikov in drevoredov. Električno silo bodo pridobivali pretežno le iz sončnih žarkov in to za zasebna gospodinjstva prav tako kot za tovarniške obrate.

—o—

Hranite denar za deževne dneve —kupujte U. S. Savings bonde!

Ženske dobijo delo

Ženska dobi delo

Išče se ženska, srednje starosti za pomoč v restavracijski kuhinji. Osem ur na dan, po dogovoru. Zglasite se na 7123 St. Clair Ave. —(11)

Delo za žensko

Išče se ženska, ki bi skrbela za žensko in opravljala splošno hišno delo. Svojo sobo. Vprašajte pri Grdina Bridal Shoppe, 6111 St. Clair Ave. (9)

MALI OGLASI

Sobe se odda

Odda se 5 lepih sob zgoraj z garažo vred v Collinwoodski naselbini in proste najemnine do 1. februarja. Prednost imajo odrasli. Kličite KE 1-0644. (12)

Išče sobe

Samsko dekle išče tri ali štiri neopremljene sobe v St. Clairski okolici. Naslov sporočite v našem uradu. (10)

Hiša naprodaj

Hiša s 4 spalnicami, na novo dekorirano zunaj in znotraj, nov furnez. E. 124 St., severno od St. Clair. Kličite GL 1-7488 po 6. uri zv. (12)

Trgovina naprodaj

Grocerija, meso, C-2 licenca, okrog $2000 dohodka na teden, na vzhodni strani mesta, dvojna trgovina, nizka najemnina. Cenjeno za hitro prodajo. Prodaja lastnik. Se mora videti, da se lahko ceni. UT 1-6989 (13)

Potrebujemo hiše

Eno družinske in dvodružinske hiše potrebujemo, da jih prodajamo, v okolici Grovewood Ave., in E. 185 St.

PENA INC. REALTORS
620 E. 222nd St. AN 1-2300
(Nasproti mestne hiše)
(wfx)

Hiša naprodaj

Dvodružinska 5-5 in ena soba na tretjem. Blizu St. Clair in E. 140 St. 2 garaži, "overhead" vrata, lepo dvorišče. $16,500.

FRANCES HROVAT, Realtor
EV 2-4535

Soba se odda

Opremljena soba se odda poštenemu moškemu na 1063 Addison Rd (10)

ŽENE IN MOŽJE, stari nad 40 let, če se počutite trudni, brezbrižni do vsega, če se hitro prehladite . . . poskušajte "LOVIAN CAPSULES". Pomagale vam bodo in v kratkem boste zopet prišli k sebi in se počutili, kot bi bili stari 25 let.
LOVIAN CAPSULES
MANDEL DRUG CO.
15702 Waterloo Rd., Cleveland 10, O.
Razpošiljamo vsepovsod!
25 za $1.95, 50 za $3.69, 100 za $6.49

Reporting from Washington

FRANCES P. BOLTON • Congressman, 22nd District, Ohio
450 HOUSE OFFICE BUILDING, WASHINGTON 25, D. C.

As you will note, my first letter of the New Year comes to you with a new letterhead. During the coming session, "Reporting from Washington," will endeavor to keep you fully informed of all major issues before the Congress as well as other important happenings in your Federal Government.

THE 86TH CONGRESS. The opening date of the 86th Congress is fast approaching! When on January 7th at 12 o'clock noon the House of Representatives and the Senate of the United States are called to order signifying the official opening of the session, a host of legislative work will be facing the new Congress. Some of these will involve numerous problems our nation will be facing internally—education, social security, civil rights, draft extension, etc. Others will be international in scope and importance. It will be a session when momentous decisions will be made and policies formed.

The new House will consist of 283 Democrats and 153 Republicans. The Senate is divided 64 Democrats to 34 Republicans. For the first time the new State of Alaska will be represented by one Member of the House and two Members of the Senate, thereby increasing the House Membership to 436 and the Senate to 99.

The backgrounds of the 86th Congress members are varied. In the professions, lawyers again will predominate, accounting for more than one half of the membership. Almost 50 per cent of the membership will have backgrounds in business or banking. Three Representatives are ordained ministers and two are medical doctors. Nearly all the Members have had prior experience in politics or civic service before entering Congress.

* * * * * *

OHIO DELEGATION

Our Ohio delegation in the 86th Congress will be composed of 14 Republicans and 9 Democrats. We Republicans welcome two new Members—Samuel L. Devine of the 12th District and Delbert Latta of the 5th District. In the coming year we will greatly miss the services of John Vorys, my former colleague on the Foreign Affairs Committee, Tom Jenkins, our former Dean, Cliff Clevenger, a ranking member of the Appropriations Committee, and the late Harry McGregor, who at the time of his passing, was the ranking Republican member of the Public Works Committee.

* * * * * *

1959 OPINION POLL

Shortly after the 86th Congress convenes, the leadership of both of our political parties will present to the Congress proposed legislation on which it feels action is required. As in previous years I will again soon submit to each household of registered voters in the 22nd Congressional District an opinion poll listing the major legislative issues to face the 86th Congress, and request the thoughts of my constituents on these various issues. The views of those whom I represent in the Congress are of great value to me in guiding my votes on these vital national issues. I hope that I will again receive the same fine cooperation in the response on this poll that was obtained in my former questionnaires.

IVAN TAVČAR:

CVETJE V JESENI

Pri Boštjanu bi bil prejkone le s težavo zmagal, da mi ni pomagala mati Barba. Dosedaj je molčala, nerada molčala, in prežala je na priliko, da je posegla v govorico.

Nekako v šali je vprašal Boštjan:

"Koliko boš pa dote hotel imeti? Veliko ne bom mogel dati od hiše."

Barba se je kar razpočila: "Boga zahvali, da se ti hči moži! Skoraj si res tako neumen, da bi takega zeta od hiše metal! Že nekaj časa se mi zdi, da ti nekaj v možgane uhaja!" V največji razjarjenosti je dostavila: "Sedaj pa pravi: 'Veliko ne bom mogel od hiše dati!' Presečnik je Presečnik, a kadar možiš edino hčer, se vendar ne boš dajal ljudem pod zobe!"

Pomirim jo, da za doto niti ne vprašam.

Ali Barba še ni bila potolažena: "Nič tisto! To ti povem, Boštjan: gnojnice ne boš bredel, kadar pojde punca z ženinom v cerkev! Moja beseda pri Presečniku tudi nekaj velja! Midva sva zadovoljna, če jo vzameš, Janez, nimava prav nič proti temu, prav nič!"

Boštjan je molčal in se ni upal upirati.

"Predvsem moram zvedeti pri dekletu, če me sploh hoče." Po teh besedah sem odrinil v vas, Boštjan in Barba pa sta še ostala pri vodi. Ko sem v časih pogledal nazaj, je bila Barba še vedno v plamenu, in prav videlo se je, kakšno pridigo je delala svojemu možu.—

Pri Presečniku je lazil okrog hleva Danijelov naslednik. Ni me poznal, zatorej se za mojo osebo niti zmenil ni. Bil je štulast, nekako polomljen je bil videti in ni mi dopadel, ker je kadil, hodeč okrog hleva. Tudi nova dekla se je prikazala iz hišnih vrat, a je takoj izginila ko me je ugledala.

V hiši pri mizi je prebirala Meta fižol, in ko sem vstopil, je bila za velikim kupom, katerega je imela prebrati, skoraj popolnoma skrita. Polagoma se je prikazal njen obraz izza fižola, izpregovorila pa ni, dasi me je spoznala. Z velikimi očmi je gledala proti meni, a opazil sem takoj, da je bila upadlega lica in zelo potrta.

"Spet sem pri vas," sem izpregovoril pri vstopu.

"Fižolico prebiram," mi je odgovorila, "pa je hudo plažnata. Z roko je mešala po kupu pred seboj, a do dela ni prišla. "Zgodaj si prišel — kje je še Božič!"

"Dolgčas mi je bilo v Ljubljani."

Nato sva oba nekaj časa molčala. Obrnila je oči proti stropu, potem pa je govorila plaho in tiho, kakor otrok pri izpovedi:

"Mati tudi misli, da bi ne bila tista reč nič čudna."

"Katera?"

"No, da bi vzel sorodnico k sebi, da bi ti kuhala in gospodinjila."

"Kje naj jo dobim, če bi ti ne hotela!"

Nič posebno jo ni zalila kri, ko je odgovorila:

"Mati pravi, da bi ne bilo tudi to nič čudno. V mestu bi se veliko dobrega naučila."

"Si očeta že vprašala?"

"Ne še, mislila sem, da ga ti vprašaš."

"Ne vem.''

"Če nočeš, pa ne!" Že jo je grabila jeza in na vsakem licu se ji je nabrala rdeča lisa.

"Ne jezi se, Meta," sem jo miril, "na kaj takega ni treba več misliti!"

"Če torej nočeš —?"

"Kaj naj živim v Ljubljani, če sem lehko tu med vami!"

"Ne bom se! Kupil sem zemljo, kupil sem živino. Gospodaril bom, sejal bom, prideloval bom."

Plaho je vprašala: "Kdo ti naj gospodinji?"

"Oženim se!"

"Oženiš se!" je viknila zamolklo. Pri tem ji je z obrazka izginila vsa kri in z veliko grozo me je pogledala: "Moj Bog, pa vendar ne — Katreta?" V svoji zmedi je zopet mešala po kupu na mizi. Ker ji nisem odgovoril, je bila še bolj prepričana, da bom snubil pri Fortunovih. Nič ne rečem," je vzdihovala, "nič ne rečem proti tem ljudem; radi delajo in tudi o dekletu ne vem nič slabega, Bog varuj!" Povesila se ji je glava, jokati; vedel sem pa tudi, da bi mi za nobeno ceno ne hotela in vedel sem, da se ji je hotelo pokazati, da ji gre na jok.

Pričel sem znova:

"Mlačanovo sem kupil. Danes smo delali v Loki pismo. Tudi Danijel je bil tam. Liza je torej le Anžona vzela!"

Odgovorila je trpko:

"Kaj je hotela drugega? Kdo naj se na moške zanaša?" V hipu je popravila: "Kdo naj se na take moške zanaša?"

Še je vprašala:

"Koliko si dal?"

"Devettisoč in petsto."

"Si vse plačal?"

"Vse."

"Boš imel kaj dolga?"

"Nič."

Pristavila je grenko: "Na doto ti blez ne bo treba gledati."

"Ne."

Po kratkem premolku sem pričel:

"Pravijo, da je zemlja dobra in da se dosti pridela."

"Jade."

"Živelo se bo torej lehko. Gospodinja, se ve, bo morala pridna biti, ali živelo se bo lehko."

"Jade." Ta dvojna poljanska pritrditev ji je prišla kot smrtni izdih, takorekoč kot srčna kaplja črez bleda ustna. Pri tem ji je glavica popolnoma zlezla na roko, in zaječala je: Tako čudno me notri boli!"

Nisem se mogel več vzdržati, naslonil sem se k nji ter ji šepnil na uho:

"Govoril sem z očetom in materjo, oba sta zadovoljna, da se oženim pri Presečnikovih, če me ti hočeš."

Bliskoma je dvignila glavo in tudi telo je iztegnila, da je stala kakor sveča tik mene. Obraz ji je bil v ternotku bel ko sneg, potem pa se je zopet žaril ko roža, da se je videlo, kako ji je vrelo po duši. Izpregovoriti ni mogla, in šele ko sem ponovil, če me hoče, je vzdihnila. "Jest?"

"Da, ti Meta! druge nočem, tebe vzamem! Sedaj odgovori, če me hočeš?"

Izpregovoriti le ni mogla. Odpirala je ustna, ali beseda ni prišla iž njih, nakar je pričela z glavo kimati in pokimala je trikrat ali štirikrat, tako da ni bilo dvojbe, da me hoče.

Raztegnila je roke proti meni in hipoma me je objela — pri nas se zaljubljen parček ne poljubuje, pri nas se objema — in čutil sem, kako mi je tesno oklenila roke okrog vratu in kako je pritiskala svoje lice k mojemu.

"Tako sem se bala," je zaihtela, da vzameš Fortunovo!"

"Šemica, ali sem Katro klical?"

"Za vselej prideš na Jelovo brdo?"

"Za vselej! Za vse življenje bova mož in žena."

"Mož in žena!" Takrat se je spustila v jok in jokala je, kakor še nikdar nisem slišal jokati ženske. Vse telo se ji je teslo in krčevito se je pritiskala k meni. Moja tolažba je ostala brezupešna.

"Mož in žena vse življenje!" — to so bile zadnje besede, katere je tarnala med solzami!

Naenkrat so se ji razrešile roke, s katerimi je bila objela moj vrat, in desnica ji je onemogla zdrknila črez mojo ramo. Obrazek, ki se je nagnil od mojega lica, je bil brez vsake kaplje krvi. Oči so se ji široko odprle, in okrog ust, katera so tudi silila narazen, se ji je napravila črta bolest in muke. V hipu je brez zavesti ležala v mojem naročju — — —

In tedaj, častite prijateljice, sem mislil, da je tud meni prišla zadnja ura! Umeti nisem mogel, da je umrla, da mi je v rokah umrla, a še danes, ko je preteklo toliko let in ko se še vedno vsak hip živo spominjam tistega trenotka, imam občutek, da ni resnica, da je zgolj le moja domišljija, da je umrla — pa je v resnici umrla! Zdravniki so sicer trdili, da ji je srčna hiba vzela življenje in da bi bila morala prej ali slej od kake večje razburjenosti umreti, ali jaz vem bolje: zavest ji je vzela življenje!

(Dalje prihodnjič.)

SAVE SAFELY at 3½% CURRENT RATE

ST. CLAIR SAVINGS

813 East 185th Street
25000 Euclid Avenue
6235 St. Clair Avenue

NAROČITE SI

"Baragovo Pratiko"

za navadno leto 1959

Njena vsebina je letos zelo zanimiva in zgodovinsko važna, ki bo služila s svojimi podatki vsem. Naročite jo čimpreje, da ne ostanete brez nje!

Stane s poštnino $1.50

kar je poslati v Money ordru, čeku, ali gotovini na

BARAGOVA PRATIKA

6519 W. 34th Street Berwyn, Illinois

P.S.: Znamk prosimo ne pošiljajte, ker jih ne potrebujemo

A. GRDINA & SONS

POGREBNI ZAVOD in TRGOVINA S POHIŠTVOM

1053 EAST 62nd ST. HEnderson 1-2088

URADI V COLLINWOODU:

17002-10 LAKE SHORE BLVD. KEnmore 1-5890
15301 WATERLOO ROAD KEnmore 1-1238

STARE STOPNICE — Ko so začeli preurejati vzhodno pročelje Capitola, ki ga mislijo razširiti za 32 in pol čevljev, so odkrili stare stopnice, ki so do l. 1819, ko so Capitol prvič razširili, vodile do glavnega vhoda.

CHICAGO, ILL.

BUSINESS OPPORTUNITY

HARDWARE STORE — Established 14 years. Must sell immediately. No reasonable offer refused. Sacrifice sale. 5348 W. Diversey. — BErkshire 7-7891. (9)

CAMERA SHOP — Greeting cards, magazines. Golden opportunity. Established over 25 years. Must sacrifice. Hard work and little cash will yield nice business. Eastman agency. May live on the premises. N. W. Side. $1,500.00 by owner. KEystone 9-5050. (9)

GRILL — South-East. Near high school and large transportation corner. Good steady income. Priced for quick sale. DRexel 3-7363. (10)

SNACK SHOP — 2 man operation. Reasonable rent. Fully equipped. Truck stop. Bargain. Priced for quick sale with terms. Must see to believe. Ask for Peter Kargas. — VAnderbilt 4-0737. (10)

HOUSEHOLD HELP

CHILD CARE — Nursemaid to live in, north shore residence, and care for new baby, other help in home. Near convenient transportation. Salary open. References required. — Call Mr. Ottens, MIchigan 2-4097. (10)

1877 1958

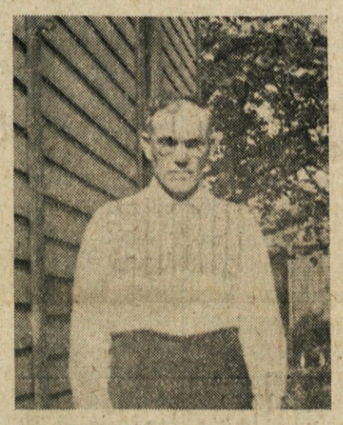

Naznanilo in Zahvala

Žalostnega in potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijatljem in znancem, da je umrl naš ljubljeni oče in stari oče

MATIJA SKERBEC

ki je previden s svetimi zakramenti zaspal v Gospodu dne 7. decembra 1958. Dragi pokojnik je bil rojen 4. februarja 1877 v Velikih Laščah, odkoder je prišel v Ameriko leta 1905.

Pogreb se je vršil 11. decembra 1958 iz pogrebnega zavoda Frank Zakrajšek in Sinovi v cerkev sv. Vida. Pogrebno sveto mašo zadušnico z asistenco je daroval Rev. Louis B. Baznik, ob asistenci Rev. Victor Cimperman in Rev. Jošt Martelanc. Po pogrebni sv. maši pa je bilo truplo prepeljano na pokopališče Kalvarija ter ondi položeno k zemeljskemu počitku.

Na tem mestu se prav iskreno zahvalimo Rev. Jošst Martelancu, ki je pokojnega previdel s sv. zakramenti. Rev. Louis B. Bazniku pa iskrena zahvala za spremstvo trupla pokojnega na pokopališče Kalvarija. Za vse to iskreni Bog plačaj.

Dalje se tudi zahvalimo Rev. Victor Cimpermanu za asistenco pri sv. maši. Tudi njemu prisrčni: Bog plačaj.

Naša iskrena zahvala vsem, ki so poklonili toliko lepih vencev in rož ter okitili pokojnega, ko je počival na mrtvaškem odru ter mu tako izkazali zadnjo čast.

Enako se zahvalimo vsem, ki so darovali za sv. maše, ki se bodo opravile za mir in pokoj duše dragega pokojnega.

Dalje prav lepa hvala vsem, ki so na dan pogreba dali na razpolago svoje avtomobile ter mnogim tako omogočili, da so se mogli udeležiti pogreba ter spremiti pokojnega na njegovi zadnji poti na Kalvarijo.

Prav lepo se tudi zahvalimo vsem, ki so prišli pokojnega kropit, ko je počival na mrtvaškem odru, zlasti še onim, ki so se udeležili pogreba in pa svete maše, ter spremili pokojnega do njegovega groba.

Zahvala društvom sv. Vida št. 25 KSKJ, sv.. Antona št. 138 Catholc Knights of Ohio, in društvu Naprej št. 5 SNPJ ter društvu Najsvetejšega Imena fare sv. Vida, ker so prišli molit rožni venec ob krsti pokojnega, ter za vso pomoč in naklonjenost, ki so nam jo izkazali ob uri žalosti.

Naša iskrena zahvala John Krebel, ki je imel poslovilni govor v pogrebnem zavodu, član društva Naprej.

Naša iskrena zahvala pogrebcem, ki so nosili krsto pokojnega.

Iskrena zahvala za izraze sožalja, bodisi ustmeno ali pismeno, ter za vso pomoč in naklonjenost.

Naša iskrena zahvala pogrebnemu zavodu F. Zakrajšek in Sinovi za tako vzorno vodstvo pogreba ter za vso prvovrstno poslugo, ki so nam jo dali ob tej za nas tako žalostni uri.

Končno se zahvalimo prav vsem, ki so nam na en ali drugi način kaj pomagali. Naj bo vsem dobri Bog obilen plačnik.

A Ti,, ljubljeni oče in stari oče,, počivaj v miru in lahka naj Ti bo gruda te Tvoje nove domovine. Naj Te dobri Bog poplača za vse Tvoje trpljenje, delo in skrbi, ki si ga doprinesel za nas, z večnim veseljem v družbi izvoljenih. Nam vsem pa enkrat srečno in veselo snidenje nad zvezdami.

Žalujoči ostali:

MATTHEW, JOHN in JOSEPH, sinovi
MARY poročena ZAGORC, hči
VELMA in MARY, snahe
LOUIS ZAGORC, zet
VNUKI in VNUKINJE

Cleveland, Ohio, 14. januarja 1959.